

Godišnji izvještaj za 2018.

Sadržaj:

1. Uvodna riječ
2. Informacije o Fondaciji
3. Realizacija projekata
4. Razvoj novih projekata
5. Ostvarena saradnja
6. Odnosi sa javnošću i komunikacije
7. Organizacija rada i upravljanje
8. Pravci razvoja u 2019. godini

1. Uvodna riječ

Dragi prijatelji,

Pred Vama je Godišnji izvještaj o radu Fondacije za razvoj sjevera Crne Gore – FORS Montenegro za 2018. godinu koji je pripremljen u cilju informisanja stanovništva, partnera i saradnika o našem radu, ostvarenim rezultatima i pravcima razvoja.

U skladu sa misijom organizacije i vizijom razvoja, i tokom prethodne godine smo se trudili da doprinesemo poboljšanju kvaliteta života ljudi u sjevernim i centralnim opštinama Crne Gore kroz realizaciju projekata usmjerenih ka društveno-ekonomskom razvoju, zaštiti životne sredine i razvoju civilnog društva.

Tokom 2018, FORS Montenegro je radio na realizaciji četiri projekta, u okviru kojih je ostvarena i ojačana saradnja sa lokalnim upravama iz opština sjevernog i centralnog regiona, nadležnim ministarstvima, donatorima, partnerima, medijima i saradnicima. Osmišljeno je i napisano i nekoliko novih projekata, od kojih su neki već i odobreni tokom prethodne godine i čije sprovođenje se očekuje tokom 2019. godine.

Realizacija projekata je doprinijela izgradnji kapaciteta i razvoju, kako Fondacije kao cjeline, tako i pojedinaca koji je čine, ali i organizacija i institucija

sa kojima smo saradivali. FORS Montenegro teži da se razvija kao organizacija koja konstantno uči, što je protekle godine ostvareno kroz rad na projektima, saradnju sa partnerima i učešće u velikom broju seminara, konferencija, okruglih stolova i predavanja.

Protekle godine su u FORS-u radila 4 zaposlena, pod vođstvom organa upravljanja, Izvršnog direktora i Upravnog odbora. Kao primarne oblasti rada za 2019. identifikovani su zaštita životne sredine, zaštita od nepogoda, zdravstvo, razvoj civilnog društva, edukacija i razvoj zelene ekonomije i zelenog preduzetništva. U okviru ovih oblasti, a i drugih koje se pokažu kao relevantne i prioritetne, nastojaćemo da doprinesemo poboljšanju životnog standarda kroz različite projekte usmjerene ka unapređenju kapaciteta institucija, organizacija i udruženja koji pružaju usluge građanima, edukaciji i jačanju prekogranične i regionalne saradnje.

Srdačno,

FORS Montenegro tim

2. Informacije o Fondaciji

FORS Montenegro je regionalna razvojna organizacija osnovana 2006. godine sa sjedištem u Nikšiću. Polje djelovanja FORS Montenegra uključuje 15 opština u sjevernom i centralnom regionu Crne Gore: Andrijevicu, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Danilovgrad, Žabljak, Kolašin, Mojkovac, Nikšić, Petnjicu, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje i Šavnik. Tokom proteklih dvanaest godina u ovim opštinama realizovan je veliki broj razvojnih projekata u različitim oblastima, uključujući poljoprivredu, turizam, zaštitu životne sredine, zaštitu i spasavanje, vaninstitucionalno obrazovanje, zdravstvo, razvoj civilnog društva, evropske integracije itd. Kroz realizaciju ovih projekata ostvarena je veoma dobra i uspješna saradnja sa lokalnim upravama, ministarstvima, nevladinim organizacijama, medijima, školama, vrtićima, privatnim kompanijama, pojedincima itd.

Vizija

FORS Montenegro je pouzdan partner i lider u podsticanju održivog razvoja sjevera Crne Gore.

Misija

FORS Montenegro je organizacija koja aktivno saraduje sa lokalnim institucijama i građanima, regionalnim i međunarodnim organizacijama, kako bi

zajednički realizovali projekte čiji je cilj ubrzanje održivog razvoja koji doprinosi privlačenju investicija, motivisanju razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća, promovisanju konkurentskih prednosti sjevera Crne Gore i povećanju učešća građana u projektima koji rezultiraju poboljšanjem životnog standarda i usmjereni su ka promovisanju zaštite životne sredine.

Ciljevi Fondacije su: podsticanje ekonomskog razvoja, razvoj civilnog društva i zaštita životne sredine.

FORS Montenegro je u svom radu sarađivao i dalje sarađuje sa brojnim donatorima, kao što su: Evropska unija, USAID, UNESCO, Fondacija Caritas Luxemburg, SNV, Milieukontakt International, Ambasada SAD-a u Crnoj Gori, FAO, Lux Development, Vlada Crne Gore, kao i drugi domaći i inostrani donatori.

3. Realizacija projekata

Tokom 2018, FORS Montenegro je radio na realizaciji 4 projekta:

- *DIRECT – Disaster Resilient Communities and Towns (DIRECT – Budimo otporni na nepogode)*, donator: Evropska unija;
- *GEAR – Green Economy for Advanced Region (Zelena ekonomija za razvoj regiona)*, donator: Evropska unija;
- *Disasters do not know borders (Nepogode ne poznaju granice)*, donator: Evropska unija;
- *V-IOLA - Volunteer-based International On-line Asset*, donator: Evropska unija.

3.1 DIRECT – Disaster Resilient Communities and Towns (DIRECT – Budimo otporni na nepogode)

FORS Montenegro je tokom 2018. nastavio realizaciju projekta – ***DIRECT – Disaster Resilient Communities and Towns/Zajednice i gradovi otporni na katastrofe*** koji finansira Generalni direktorat za evropsku civilnu zaštitu i aktivnosti humanitarne pomoći Evropske komisije (DG ECHO), a koji je počeo 1. januara 2017. i traje do 31. marta 2019. Projekat ima za cilj unapređenje pripremljenosti lokalnih zajednica, institucija i službi za efikasniji odgovor na prirodne i druge nepogode čiji broj je u porastu. Važan segment projekta je međunarodna saradnja u ovoj oblasti koja dovodi do razmjene iskustava i modela dobrih praksi i koja se realizuje tokom čitavog trajanja projekta, budući da se projekat sprovodi u partnerstvu sa službama zaštite i spašavanja iz Slovenije i Češke, a partner iz Crne Gore je Direktorat za vanredne situacije

Ministarstva unutrašnjih poslova. Glavne projektne aktivnosti uključuju treninge za spasioca ne teme vezane za zaštitu i spasavanje u slučajevima požara, poplava, zemljotresa i dr, terenske vježbe spasavanja, treninge na temu smanjenja rizika od katastrofa (DRR - Disaster Risk Reduction), izradu evakuacionih planova za škole i lokalne zajednice, kampanju informisanja stanovništva o rizicima od katastrofa, studijsku posjetu EU, međunarodne konferencije na temu smanjenja rizika od katastrofa itd.

Tokom 2018. organizovano je više prekograničnih obuka i vježbi vezanih za reagovanje u slučajevima različitih vanrednih situacija, kao i ostalih aktivnosti koje su doprinijele unapređenju sistema zaštite i spašavanja u ciljnim zemljama, kao što su obuke predstavnika lokalnih uprava i škola na temu smanjenja rizika od katastrofa, aktivnosti informisanja stanovništva o rizicima od nepogoda, izrada evakuacionih planova za škole i institucije, itd. Tako su u 2018. organizovane sljedeće međunarodne obuke i vježbe, kojima su prisustvovali spasioci iz Crne Gore:

- U Sloveniji su od 19. do 22. marta 2018. organizovani trening i vježba na temu *Spašavanje uz korišćenje užadi na nepristupačnim terenima* u kojima je učestvovalo 10 predstavnika iz Crne Gore.
- U Sloveniji je od 16. do 20. septembra 2018. organizovana specijalistička obuka na temu *Spašavanje uz korišćenje užadi na nepristupačnim terenima* (napredni nivo), kojoj je prisustvovalo šest pripadnika službi zaštite i spašavanja iz Podgorice, Nikšića, Žabljaka i Gorske službe spašavanja, zajedno sa predstavnikom Direktorata za vanredne situacije MUP-a Crne Gore.
- U okviru projekta je u Crnoj Gori, na rijeci Zeti, 31. maja 2018. održana međunarodna pokazna vježba na temu zaštite od poplava u kojoj su 32 spasioca iz Crne Gore, Slovenije i Češke provjerili i pokazali spremnost za spašavanje na brzim vodama po sistemu *Rescue 3*. Vježbi je prethodila četvorodnevna obuka spasilaca iz tri zemlje koja je uključivala teoretski i praktični dio, a tokom koje su učesnici imali priliku da od licenciranih instruktora iz Hrvatske Gorske službe spašavanja uče o savremenim metodama zaštite i spašavanja na brzim vodama. Polaznici koji su tokom obuke savladali zahtjeve i vještine koje ovakva vrsta obuke zahtijeva, a što su ocijenili instruktori, dobili su međunarodno priznate sertifikate *Rescue 3*.
- Deset pripadnika službi zaštite i spašavanja iz Crne Gore, zajedno sa predstavnikom Direktorata za vanredne situacije MUP-a Crne Gore je učestvovalo u specijalističkoj obuci na temu *Spašavanje u slučajevima zemljotresa*, koja je organizovana u Ostravi u Češkoj, od 9. do

12. oktobra 2018. Tokom treninga koji se sastojao iz teorijskog dijela i praktičnog rada i vježbi, učesnici su od stručnih i iskusnih instruktora učili o tehnikama spašavanja u slučajevima zemljotresa i na taj način unaprijedili znanja i vještine na ovu temu.

Veoma važan segment svih pomenutih obuka jeste razmjena iskustava i modela dobre prakse sa kolegama iz Slovenije i Republike Češke.

Nakon treninga i vježbi za spasioce u službama zaštite i spašavanja u Crnoj Gori održane su radionice na ove teme, tokom kojih su spasioci – učesnici obuka organizovani u okviru projekta, prenijeli dio znanja i vještina svojim kolegama.

Pored navedenih aktivnosti namijenjenih jačanju spremnosti spasilaca za reagovanje u slučajevima prirodnih i drugih nepogoda, u cilju unapređenja spremnosti za efikasno reagovanje ostalih činilaca, u Kolašinu je od 19. do 22. juna 2018. održana obuka o smanjenju rizika od katastrofa, kojoj je prisustvovao 21 predstavnik lokalnih uprava, obrazovnih i zdravstvenih institucija iz Crne Gore. Učesnici su tokom četvorodnevne obuke imali priliku da saznaju više informacija o ključnim konceptima smanjenja rizika od katastrofa, Strategiji za smanjenje rizika od katastrofa u Crnoj Gori sa Dinamičkim planom aktivnosti za sprovođenje Strategije za period od 2018. do 2023. godine, međunarodnim inicijativama i saradnji u oblasti smanjenja rizika od katastrofa, komponentama upravljanja rizicima od katastrofa na nacionalnom i lokalnom nivou, identifikaciji, procjeni i praćenju rizika, kao i organizaciji i funkcionisanju sistema zaštite i spasavanja u Crnoj Gori.

U okviru projekta su tokom 2018. godine organizovane i dvije međunarodne konferencije na temu smanjenja rizika od nepogoda (DRR), u Crnoj Gori i u Sloveniji.

FORS Montenegro i Direktorat za vanredne situacije MUP-a Crne Gore su u Kolašinu 28. i 29. juna 2018. organizovali dvodnevnu Konferenciju na temu *Upravljanje rizicima od nepogoda i otporni gradovi*, u cilju doprinosa informisanju stanovništva i posebnih ciljnih grupa o upravljanju rizicima i otpornim gradovima, kao i razmjene iskustava, mišljenja, modela dobre prakse i naučenih lekcija kada je u pitanju smanjenje rizika od katastrofa. Konferencija je okupila predstavnike institucija i službi koje se bave upravljanjem u vanrednim situacijama i zaštitom i spasavanjem, organizacija civilnog društva, državne i lokalnih uprava, medija, projektnih partnera itd, iz Crne Gore i zemalja regiona, kao i zemalja članica Evropske unije. Tokom dvodnevnog rada, učesnici su razgovarali o izazovima sa kojima se suočavamo u kontekstu povećanog broja

nepogoda, iskustvima i modelima dobre prakse u upravljanju rizicima, međunarodnoj saradnji u oblasti smanjenja rizika od katastrofa, jačanju pripremljenosti za efektivniji odgovor na nepogode kroz jačanje kapaciteta, informisanje i edukaciju građana, kao i značaju uključenosti različitih institucija u jačanju otpornosti zajednica, i njihovim aktivnostima u ovoj oblasti.

U Bledu u Sloveniji je 30. i 31. avgusta 2018. u okviru projekta organizovana Konferencija na temu *Uključenost na lokalnom nivou u smanjenu rizika od katastrofa*. Konferencija je okupila oko 60 predstavnika institucija i organizacija koje se bave zaštitom i spašavanjem i vanrednim situacijama, iz Slovenije, Italije, Češke i Crne Gore, a organizovana je u cilju razmjene iskustava i modela dobre prakse u oblasti smanjenja rizika od katastrofa. Tokom dvodnevne konferencije učesnici su predstavili i razgovarali o sljedećim temama: organizacija sistema zaštite i spasavanja u različitim zemljama, sa naglaskom na lokalnom nivou, uloga i aktivnosti institucija i službi u slučaju prirodnih i drugih katastrofa, koristi od međunarodne saradnje u ovoj oblasti, uključujući bilateralne sporazume i članstvo u Mehanizmu za civilnu zastitu Evropske unije kao i primjeri reagovanja u slučajevima različitih nepogoda. U radu Konferencije su učestvovali i predstavnici Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i FORS Montenegro.

Pored navedenih obuka, konferencija i vježbi, tokom 2018. je organizovano i više TV i radijskih emisija i priloga na teme vezane za smanjenje rizika od nepogoda, predavanja za učenike i lokalno stanovništvo, a urađene su i publikacije na ove teme, čija distribucija je u toku. Takođe, jedna od projektnih aktivnosti koja je realizovana tokom 2018, a koja doprinosi boljoj zaštiti i pripremljenosti za nepogode jeste i izrada osam evakuacionih planova za škole i institucije u Crnoj Gori.

Ukupna vrijednost projekta iznosi 736.257,34 eura, od čega je doprinos Evropske unije 552.131 euro, ili 74,99% ukupnih projektnih troškova. Za Crnu Goru je opredijeljeno 288.795,34 eura, od čega EU finansira 218.582 eura.

3.2 GEAR – Green Economy for Advanced Region (Zelena ekonomija za razvoj regiona)

FORS Montenegro je 1. marta 2018. započeo realizaciju projekta **GEAR – Zelena ekonomija za razvoj regiona (GEAR - Green Economy for Advanced Region)** koji ima za cilj povećanje aktivnosti i uticaja organizacija civilnog društva iz Crne Gore, Srbije, Bosne i Hercegovine, Bivše Jugoslovenske Republike

Makedonije i Albanije u zaštiti životne sredine kroz umrežavanje, jačanje kapaciteta i promovisanje zelene ekonomije.

Trogodišnji projekat se realizuje u gore navedenim zemljama, a glavne aktivnosti uključuju treninge za predstavnike organizacija civilnog društva na temu zelene ekonomije, javnog zastupanja i lobiranja, učešća u donošenju odluka, praćenja javnih politika, upravljanja projektnim ciklusom i sl, upoznavanje sa primjerima dobre prakse u zelenoj ekonomiji i zelenom preduzetništvu kroz studijsku posjetu EU i prezentacije u ciljnim zemljama, dodjelu grantova za organizacije civilnog društva, regionalne konferencije na temu zelene ekonomije i zelenog preduzetništva, izradu studije na temu mogućnosti razvoja zelene ekonomije u ciljnom regionu itd.

Projekat se realizuje u partnerstvu sa organizacijama SMART Kolektiv iz Srbije, Centar za razvoj i podršku iz Bosne i Hercegovine, EKO Svest iz Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, EDEN Centar iz Albanije i Udruženjem Slap iz Hrvatske. Projekat finansira Evropska unija u okviru Programa podrške civilnom društvu i medijima za 2016-2017.

Tokom 2018. realizovano je više aktivnosti koje su se uglavnom odnosile na jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva, informisanje ciljnih grupa o zelenoj ekonomiji i zelenom preduzetništvu, pripremu poziva za dodjelu projekata organizacijama civilnog društva i sl.

U okviru projekta je u Kolašinu je 15. i 16. oktobra 2018. održan dvodnevni trening na temu *Zelena ekonomija* za organizacije civilnog društva iz Crne Gore, Srbije i Bosne i Hercegovine. Obuci na ovu temu prisustvovala su 33 predstavnika organizacija koji su na ovaj način unaprijedili znanja i vještine na teme kao što su glavni sektori zelene ekonomije, zeleno preduzetništvo, principi zelene ekonomije, razvoj zelene ekonomije i primjeri iz Evropske unije, novi pokreti u ovoj oblasti itd. Predavači na treningu su bili predstavnici Udruženja Slap iz Hrvatske, Sonja Vuković i Dragana Lisjak.

U Kolašinu je od 13. do 16. novembra 2018. održan i trening na temu *Upravljanje projektnim ciklusom*, za predstavnike organizacija civilnog društva iz Crne Gore, Srbije i Bosne i Hercegovine, u cilju jačanja kapaciteta za pripremu i sprovođenje projekata koji se finansiraju iz sredstava Evropske unije. Tokom treninga, učesnici su imali prilike da saznaju više o dostupnim izvorima finansiranja, načinima konkurisanja, osnovnim elementima projekata, formulaciji i pripremi projekata i ostalim važnim pitanjima vezanim za povlačenje sredstava EU, kao i o pravilima i procedurama za sprovođenje projekata

uključujući ugovorne obaveze, finansije, nabavke, komunikaciju i vidljivost, izvještavanje i dr. Treningu je prisustvovalo 30 predstavnika organizacija civilnog društva iz regiona.

U Sarajevu je od 30. oktobra do 1. novembra 2018. održan trodnevni trening na temu *Javno zastupanje i lobiranje* kome su prisustvovala organizacije civilnog društva iz Crne Gore, Srbije i Bosne i Hercegovine. Obuci je prisustvovalo oko 30 organizacija koje na ovaj način imaju priliku da unaprijede znanje o temama kao što su proces kreiranja i donošenja odluka, kao i tipovi i elementi javnih politika, javno zagovaranje, zastupanje i lobiranje, lobiranje i zagovaranje u EU, dobri i loši primjeri, izgradnja zagovaračke strategije i odabir najprimjerenijeg pristupa itd.

U Beogradu je 17. i 18. decembra 2018. održan trening na temu *Učešće u donošenju odluka* za predstavnike organizacija civilnog društva iz Crne Gore, Srbije i Bosne i Hercegovine, u organizaciji SMART Kolektiv-a. Tokom treninga, učesnici su imali mogućnost da saznaju više o prirodi prava na učešće, ulozi organizacija civilnog društva, relevantnim međunarodnim dokumentima u ovoj oblasti, učešću organizacija civilnog društva u pregovorima o pristupanju Evropskoj uniji, fazi kreiranja javnih politika i oblicima učešća itd. Treningu je prisustvovalo oko 30 predstavnika organizacija civilnog društva iz regiona.

Pored navedenih aktivnosti usmjerenih ka osnaživanju organizacija civilnog društva za razvoj zelene ekonomije i zelenog preduzetništva, upravljanje projektnim ciklusom, javno zastupanje i lobiranje i učešće u donošenju odluka organizovane su i prezentacije primjera dobre prakse u zelenoj ekonomiji iz Hrvatske, kao i više medijskih aktivnosti koje su uključivale pres konferencije, TV i radio emisije i priloge, novinske i internet tekstove itd.

Ukupna vrijednost projekta iznosi 828.955,00 eura, od čega je doprinos Evropske unije 745.890 eura, ili 89,98% ukupnih projektnih troškova. Za Crnu Goru je opredijeljeno 331.321,98 eura, od čega EU finansira 298.123,52 eura.

3.3 Disasters do not know borders (Nepogode ne poznaju granice)

FORS Montenegro je 17. aprila 2018. započeo realizaciju projekta ***Nepogode ne poznaju granice*** koji ima za cilj jačanje kapaciteta institucija i službi iz Crne Gore i Albanije koje se bave zaštitom i spašavanjem za smanjenje rizika od katastrofa, sa akcentom na zaštitu od poplava, kao i informisanje stanovništva o rizicima od poplava. Dvogodišnji projekat se realizuje u Crnoj Gori i Albaniji, a glavne aktivnosti uključuju nabavku opreme za zaštitu od poplava i prognoziranje

hidrometeoroloških prilika, treninge za predstavnike institucija i službi koje se bave zaštitom i spasavanjem i upravljanjem u slučajevima vanrednih situacija, prekogranične pokazne vježbe, ažuriranje baze podataka poplava u region Skadarskog jezera, seminar o modelima dobre prakse kada je u pitanju zaštita od poplava i kampanju informisanja stanovništva o rizicima od poplava, preventivnim mjerama i aktivnostima zaštite i spasavanja, itd.

Projekat se realizuje u partnerstvu sa Direktoratom za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i Prefekturom Skadar iz Albanije. Projekat finansira Evropska unija u okviru Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija 2014-2020.

U Podgorici je 31. oktobra održana prekogranična pokazna vježba na temu zaštite i spašavanja u slučaju poplava u kojoj je 26 spasilaca iz Crne Gore i Albanije provjerilo i pokazalo spremnost za spašavanje u slučajevima poplava i na brzim vodama po sistemu *Rescue 3*. Vježbi je prethodila četvorodnevna obuka spasilaca iz ove dvije zemlje koja je uključivala teoretski i praktični dio a tokom koje su licencirani instruktori iz Hrvatske gorske službe spašavanja učesnicima predstavili savremene metode zaštite i spašavanja u slučajevima poplava i na brzim vodama. Polaznici koji su učestvovali u obuci dobili su međunarodno priznate sertifikate *Rescue 3*. Nakon obuke, u službama zaštite i spašavanja Podgorica, Bar i Ulcinj održane su radionice za spasioce tokom kojih su učesnici treninga kolegama prenijeli iskustva i dio znanja stečenih na treningu i vježbi.

Tokom 2018, u okviru projekta je realizovana i nabavka opreme za Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore, čiji zaposleni su jedna od ciljnih grupa projekta. Nova oprema za numeričku prognozu vremena i numeričku ranu najavu, koja je isporučena tokom decembra 2018. i čija ukupna vrijednost iznosi 19.305 eura, će doprinijeti bržem i efikasnijem prognoziranju meteoroloških i hidroloških prilika na teritoriji Crne Gore, kao i unapređenju sistema rane najave o potencijalnim događanjima prirodnih nepogoda meteorološkog i hidrološkog porijekla. Efikasno funkcionisanje meteorološke i hidrološke mreže na teritoriji Crne Gore i blagovremeno obavještavanje nadležnih organa o mogućnosti nastanka meteoroloških, a posljedično i hidroloških nepogoda velikih razmjera, omogućava stavljanje sistema zaštite i spašavanja u stanje pripravnosti za pružanje brzog i adekvatnog odgovora, koji doprinosi smanjenju rizika od katastrofa i njihovih posljedica. U Podgorici je 20. decembra održana konferencija za medije povodom predstavljanja ove opreme za na kojoj su govorili predstavnici Zavoda, kao i predstavnici partnera na projektu – Direktorata za vanredne situacije i FORS Montenegro.

FORS Montenegro i Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore su u okviru projekta pripremili brošuru o rizicima i zaštiti od poplava, u cilju informisanja stanovništva o uzrocima nastanka poplava, opasnostima koje nam od njih prijete, ali i načinima pravilnog ponašanja, sprečavanja i smanjivanja štetnih posljedica po živote i zdravlje ljudi, životnu sredinu, kulturno-istorijsko nasljeđe, privredne aktivnosti i infrastrukturu. Pored ove brošure, pripremljen je i letak o broju 112, u cilju informisanja stanovništva o ovom jedinstvenom evropskom broju za hitne slučajeve. Osim izrade i podjele publikacija, u okviru projekta su organizovane i druge aktivnosti usmjerene ka informisanju stanovništva o rizicima od nepogoda i odgovarajućim preventivnim aktivnostima, kao što su TV emisije i prilozi, radionice za stanovništvo itd.

Ukupna vrijednost projekta *Nepogode ne poznaju granice* iznosi 483.538,35 eura, od čega je doprinos Evropske unije 410.900 eura, ili 84,98% ukupnih projektnih troškova. Za Crnu Goru je opredijeljeno 294.775,40 eura, od čega EU finansira 250.726,76 eura.

3.4 V-IOLA - Volunteer-based International On-line Asset

Tokom 2018. su realizovane i određene aktivnosti projekta **V-IOLA - Volunteer-based International On-line Asset**, koji je počeo 1. januara 2018, a u kome je vodeći partner Sektor za civilnu zaštitu Predsjedništva Savjeta ministara Republike Italije i koji finansira Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizuelnu djelatnost i kulturu Evropske komisije (EACEA – Education, Audiovisual and Culture Executive Agency), u okviru Poziva za razvoj volonterizma u pružanju humanitarne pomoći. FORS Montenegro je jedan od partnera na projektu, zajedno sa organizacijama i institucijama iz Italije, Crne Gore, Srbije, Rumunije i Mađarske koje se bave aktivnostima vezanim za smanjenje rizika od nepogoda.

Tokom 2018. realizovane su aktivnosti vezane za istraživanje stepena i mogućnosti razvoja volonterizma u aktivnostima humanitarne pomoći i civilne zaštite, upoznavanje sa primjerima dobre prakse u ovoj oblasti i DRR-a uopšte, kao i aktivnosti usmjerene ka informisanju partnerskih organizacija u Crnoj Gori i Srbiji o mogućnostima sertifikovanja za slanje i primanje volontera u skladu sa pravilima Inicijative za volontere Evropske unije (EU Aid Volunteer Initiative).

4. Razvoj novih projekata

U skladu sa ciljevima i misijom organizacije, vizijom razvoja i potrebama identifikovanim u opštinama u kojima djeluje FORS Montenegro, tokom 2018. pripremljeno je nekoliko novih projekata koji su predati donatorima.

U okviru 1. Poziva za projekte IPA Programa prekogranične saradnje Srbija–Crna Gora 2014-2020, predat je projekat koji je vezan za smanjenje rizika od nepogoda u prekograničnoj oblasti. Projekat je predat u partnerstvu sa Sektorom za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije.

Tokom 2018. odobren je projekat koji je vezan za zaštitu reproduktivnog zdravlja u prekograničnom području a koji je predat u okviru 1. Poziva za projekte IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo* 2014-2020. Realizacija ovog projekta počinje 1. marta 2019.

FORS Montenegro je učestvovao na Javnom konkursu za raspodjelu sredstava fonda za zaštitu i spašavanje koji je raspisalo Ministarstvo unutrašnjih poslova sa projektom *Otporne zajednice*, koji je i odobren i čija realizacija počinje 1. januara 2019. Projekat ima za cilj jačanje kapaciteta Službe zaštite i spašavanja Opštine Nikšić kroz nabavku opreme za šta su opredijeljena sva dobijena sredstva u iznosu od 10.000 eura, kao i podizanje nivoa svijesti stanovništva u Nikšiću o smanjenju rizika od katastrofa, a što će biti realizovano zajedničkim aktivnostima FORS-a i Službe zaštite i spašavanja.

U okviru trilateralnog programa Evropske unije, Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora, FORS Montenegro je kao partner učestvovao u dva projekta koji su tokom decembra 2018. predata na javni konkurs.

5. Ostvarena saradnja

U 2018. godini je uspostavljena i nastavljena saradnja sa mnogobrojnim partnerima i saradnicima iz Crne Gore i regiona, na pripremi i realizaciji projekata i inicijativa koje imaju za cilj unapređenje određenih oblasti u kojima radimo, i u krajnjem, unapređenje kvaliteta života u lokalnim zajednicama. U tom cilju je nastavljena veoma dobra saradnja sa predstavnicima lokalnih uprava u opštinama koje FORS pokriva svojim poljem djelovanja, Ministarstvom unutrašnjih poslova – Direktoratom za vanredne situacije, Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore, službama zaštite i spasavanja, osnovnim i srednjim školama, medijima, kao i velikim brojem organizacija civilnog društva iz Crne Gore.

* Ovaj naziv ne prejudicira stavove o statusu i u skladu je sa Rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskoj deklaraciji nezavisnosti.

U protekloj godini je došlo i do ostvarivanja ili unapređenja saradnje sa mnogobrojnim partnerima i saradnicima iz susjednih zemalja kroz razvoj i realizaciju zajedničkih projekata. U tom pogledu, najviše je saradivano sa Udruženjem Slap iz Hrvatske, organizacijama SMART Kolektiv iz Srbije, EDEN Centar iz Albanije, Centar za razvoj i podršku iz BiH i EKO-Svest iz BJR Makedonije, zatim sa Vatrogasno-spasilačkom službom Kranj iz Slovenije, Vatrogasno-spasilačkom brigadom Moravsko-Šleskog kraja, Udruženjem vatrogasaca iz Češke, Prefekturom Skadar iz Albanije, Sektorom za civilnu zaštitu Predsjedništva Savjeta ministara Republike Italije i dr.

Veoma bitan podsticaj za naš dalji rad jesu stvoreni uslovi i želja za nastavkom saradnje sa gotovo svim partnerima i saradnicima, što u velikoj mjeri obezbjeđuje dodatnu vrijednost inicijativama koje realizujemo, kroz razmjenu znanja, iskustava i modela dobrih praksi.

6. Odnosi sa javnošću i komunikacije

U 2018. informisanje stanovništva o aktivnostima Fondacije je inkorporirano u sve važnije faze realizacije projekata i inicijativa. Komunikacione aktivnosti su uključivale sljedeće mehanizme:

- Pres konferencije;
- TV i radio emisije i priloge;
- Veb-sajt;
- Društvene mreže;
- Štampane medije i veb-portale;
- Publikacije;
- Mobilnu aplikaciju o dostupnim sredstvima EU;
- Video materijale sa obuka i vježbi na temu zaštite i spašavanja;
- Promotivni materijal.

Tokom 2018. u okviru projekata koje smo realizovali organizovane su nekolike pres konferencije, u cilju predstavljanja novih projekata i predstavljanja ostvarenih rezultata.

FORS Montenegro je u 2018. organizovao brojne TV i radio emisije i priloge koje su imale za cilj informisanje stanovništva o specifičnim temama, kao i informisanje o aktivnostima i ostvarenim rezultatima Fondacije. Sve važnije projektne aktivnosti su predstavljene i na našem veb-sajtu www.for-smontenegro.org i Facebook stranici <https://www.facebook.com/FORSMNE?ref=ts&fref=ts>, kao i putem novinskih tekstova i tekstova na najčitanijim veb-portalima u Crnoj Gori i regionu.

Informisanje o temama od važnosti za građane u Crnoj Gori i specifične ciljne grupe je rađeno i kroz dvije publikacije koje su stanovništvu distribuirane na raznovrsnim događajima, a koje su dostupne i u elektronskoj verziji, na veb-sajtu FORS Montenegro i projektnih partnera – Direktorata za vanredne situacije MUP-a Crne Gore. U 2018. urađene su i distribuirane sljedeće publikacije:

- Brošura na temu *Zaštita i rizici od poplava*;
- Letak na temu *Broj 112 – jedinstveni broj za pozive u hitnim slučajevima*.

7. Organizacija rada i upravljanje

U okviru Fondacije FORS Montenegro postoje 2 sektora - Sektor za pisanje i implementaciju projekata i Sektor za finansije i administraciju.

U 2018. su u FORS Montenegro radila 4 zaposlena, pod vođstvom organa upravljanja, Upravnog odbora i Izvršnog direktora, i to:

- Veselin Šturanović, izvršni direktor;
- Marija Krković, menadžer za finansije i administraciju;
- Tamara Todorović, menadžer za implementaciju projekata;
- Marija Đikanović, viši programski službenik.

Upravni odbor, koji je i najviši organ Fondacije je održavao redovne sjednice tokom kojih su razmatrani rad i rezultati Fondacije, kao i pravci razvoja. Tokom prethodne godine, Upravni odbor je radio u sljedećem sastavu:

- Dragana Varezić, predsjednik;
- Ljiljana Radović, član;
- Igor Noveljić, član.

8. Pravci razvoja u 2019.

U skladu sa ciljevima, misijom i vizijom Fondacije, kao prioritetni pravci razvoja za 2019. identifikovani su kontinuirani razvoj ljudskih resursa Fondacije, unapređivanje procedura za pripremu i realizaciju razvojnih projekata iz prioritetnih oblasti i realizacija društveno odgovornih aktivnosti.

U 2019. planirani su razvoj i realizacija projekata u sljedećim oblastima:

- zaštita životne sredine i klimatske promjene;
- jačanje kapaciteta za odbranu od prirodnih i drugih nepogoda;
- zdravstvo;
- razvoj civilnog društva;

- socio-ekonomski razvoj;
- društveno preduzetništvo i društveno odgovorno poslovanje;
- zelena ekonomija i zeleno preduzetništvo;
- neformalno obrazovanje djece i odraslih;
- unapređivanje saradnje civilnog sektora i lokalnih i državnih vlasti i dobro upravljanje;
- razvoj kapaciteta za povlačenje dostupnih sredstava iz EU fondova.

Pored gore navedenih prioritetnih oblasti, u skladu sa mogućnostima, planirane su aktivnosti i u sektorima kulture, turizma, evropskih integracija, demokratije i dobrog upravljanja, poljoprivrede i ruralnog razvoja, jačanje kapaciteta za upravljanje projektnim ciklusom na svim nivoima, prekograničnoj i regionalnoj saradnji itd.